

dat hij thuis alles kwijt was en dat hij dus volkomen 'berechtigt' was om zich in het overwonnen Holland schadeloos te stellen.¹

Wel te verstaan: wie uit Arnhem goederen vervoerde, had een officieel bewijsstuk, een 'plundervergunning', nodig maar de met de controle belaste *Feldgendarmerie* liet zich door Duitsers en Nederlanders omkopen; vrouwen en meisjes die zich in Arnhem voor prostitutie ter beschikking stelden, werden beloond met gestolen bontmantels of andere kostbaarheden en de zaak werd er niet beter op toen Seyss-Inquart in november goedkeurde dat functionarissen uit de nabijgelegen *Gaue* van Duitsland zich met de nodige hulpkrachten naar Arnhem mochten begeven om daar alle goederen uit te kiezen die zij voor bombardements-slachtoffers in hun *Gaue* nodig hadden. De bedoeling was dat Seyss-Inquarts *Beaufragter* dr. Emil Schneider op die wegsleep-actie toezicht zou uitoefenen – in feite liet Schneider dat toezicht over aan een functionaris van de *National-Sozialistische Volkswohlfahrt* die al eerder in Arnhem werkzaam was geweest, Wilhelm Zelger, en deze liet het toezicht weer over aan zijn secretaresse annex vriendin, Louise Gasille, die in '97 uit een Duitse moeder in Arnhem was geboren, daar in haar jeugd en opnieuw van '36 af had gewoond en er in '44 de Duitse nationaliteit had aangenomen. Zij kende Arnhem goed, organiseerde de huisvesting en voeding van de *Bergungskommandos* en trad als een helleveeg op wanneer zij merkte dat iemand zich zonder de nodige papieren in Arnhem bevond. Daar werd wijk na wijk leeggehaald. 'Borden', aldus de schrijver Johan van der Woude,

'wezen de richting naar laadplaatsen voor transport ... Zo gingen zij te werk: kleren, linnengoed, dekens en matrassen. Gordijnen en vloerkleden en lopers. Klokken, naaimachines, stofzuigers, elektrische apparaten en gascomforen. Kachels en haarden, keukeninrichtingen, glas- en aardewerk, bestek, potten en pannen. Etagegewijs, huis voor huis, straat voor straat, in de ene wijk na de andere. Eerst winkelhuizen, opslagplaatsen en pakhuizen; daarna de woningen der particulieren, rijken, gegoeden, kleine burgers, arbeiders, zonder uitzondering. Tussen die menigte door kozen experts waardevolle schilderijen uit, kostbaar porcelein, zeldzame uitgaven, modern studiemateriaal van geleerden en medici en specialisten. Instrumenten op elk gebied, machines uit fabrieken, werkplaatsen en winkels. Geysers, sanitair, ijskasten. Zilveren bestek, servetringen, fototoestellen en camera's werden apart vergaard en verpakt in laden van schrijfbureaus en antieke kasten meegenomen.'²

¹ A.v., p. 28. ² Joh. van der Woude: *Arnhem. Betwiste stad* (1945), p. 71.